
Landsverordening, van de
tot wijziging van de Kiesverordening en de
Landsverordening registratie en financiën politieke
partijen in verband met het in overeenstemming
brengen met de drie maanden termijn van artikel 59
van de Staatsregeling

ONTWERP

IN NAAM VAN DE KONING!

De Gouverneur van Sint Maarten,

In overweging genomen hebbende:

dat het wenselijk is de termijnen voor de verkiezing van de leden van de Staten in de Kiesverordening en de Landsverordening registratie en financiën in overeenstemming te brengen met de termijn van drie maanden, bedoeld in artikel 59, tweede lid, van de Staatsregeling;

Heeft, de Raad van Advies gehoord, met gemeen overleg der Staten, vastgesteld de onderstaande landsverordening:

Artikel I

Artikel 21 van de Kiesverordening wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 21 komt te luiden:

1. De dag van de kandidaatstelling voor de verkiezing van de leden van de Staten wordt bij landsbesluit op voordracht van de Minister van Algemene Zaken bepaald op een tijdstip gelegen tussen de negentigste en de tachtigste dag voor het einde van de zittingsduur van de Staten.
2. De dag voor de kandidaatstelling voor de verkiezing van de leden van de Staten na ontbinding van de Staten, als bedoeld in artikel 59 van de Staatsregeling, wordt bij het ontbindingslandsbesluit bepaald op een tijdstip gelegen tussen de vijfenveertigste en veertigste dag waarop de ontbinding van de Staten ingaat.

Artikel II

1. Artikel 16 van de Landsverordening registratie en financiën politieke partijen wordt als volgt gewijzigd:

Na het tweede lid wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Een verzoek tot registratie van een politieke partij na de ontbinding van de Staten, ingediend binnen drie weken voor de dag van kandidaatstelling, blijft voor de daarop volgende verkiezing buiten behandeling.

2. Artikel 19, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

Achter de punt wordt een volzin toegevoegd, luidende:

In het geval van verkiezing van de leden van de Staten na een ontbindingsbesluit beslist de Electorale Raad binnen 10 dagen na de ontvangst ervan.

3. Artikel 19, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

Achter de punt van de tweede volzin wordt een volzin toegevoegd, luidende:

In het geval van verkiezing van de leden van de Staten na een ontbindingsbesluit is de termijn, bedoeld in de eerste volzin, vier dagen, en de termijn, bedoeld in de tweede volzin, een week.

4. Artikel 25, tweede lid, wordt als volgt gewijzigd:

Achter de punt wordt een volzin toegevoegd, luidende:

In het geval van verkiezing van de leden van de Staten na een ontbindingsbesluit wordt het beroep uiterlijk ingediend op de derde dag na de dagtekening van het in de eerste volzin bedoeld blad.

Artikel III

1. Deze landsverordening treedt in werking, zodra deze in het Afkondigingsblad is geplaatst, in werking met ingang van de eerste dag van de zevende week na de datum van bekrachtiging.
2. In afwijking van het eerste lid, treedt deze landsverordening:
  - a. in werking met ingang van de eerste dag van de derde week na de beslissing van het Constitutioneel Hof indien de Ombudsman een zaak aanhangig heeft gemaakt als bedoeld in artikel 127, derde lid, van de Staatsregeling; of,
  - b. niet in werking indien het Constitutioneel Hof oordeelt dat deze landsverordening niet verenigbaar is met de Staatsregeling.

Deze landsverordening wordt met de memorie van toelichting in het Afkondigingsblad geplaatst.

Gegeven te Philipsburg,
De Gouverneur van Sint Maarten

De Minister van Algemene Zaken

d.d.

Landsverordening, van de

tot wijziging van de Kiesverordening en de
Landsverordening registratie en financiën politieke
partijen in verband met het in overeenstemming
brengen met de drie maanden termijn van artikel 59
van de Staatsregeling

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen deel

Inleiding

De Staten van Sint Maarten zijn de afgelopen vijf jaar drie keer ontbonden door de regering, en wel in 2015, 2017 en 2019. Bij al deze ontbindingen is gebleken dat er een discrepantie bestaat tussen de wettelijke termijn van drie maanden van artikel 59, tweede lid, van de Staatsregeling enerzijds en de wettelijke termijnen van de Kiesverordening en de Landsverordening registratie en financiën politieke partijen anderzijds. Artikel 59, tweede lid, van de Staatsregeling bepaalt dat het landsbesluit waarbij de Staten worden ontbonden tevens de last inhoudt tot een nieuwe verkiezing voor de ontbonden Staten en tot het samenkomen van de nieuwgekozen Staten binnen drie maanden. Bij de oorspronkelijke drie ontbindingsbesluiten heeft de regering in eerste instantie de termijn van drie maanden in acht genomen. Door de maatschappelijk-politieke discussies die waren ontstaan naar aanleiding van die landsbesluiten, in het bijzonder over de afwijking van de termijnen in de Kiesverordening en de Landsverordening registratie en financiën politieke partijen, was de regering genoodzaakt om die ontbindingsbesluiten te wijzigen en ruimere termijnen daarin te voeren.

In het ontbindingsbesluit van 28 oktober 2015 (LB-15/0951) is het besluit genomen om de Staten te ontbinden. De ontbinding zou op 14 maart 2016 plaatsvinden en de stemming voor de verkiezing van de leden van de Staten op 9 februari 2016. De dag voor de kandidaatstelling werd bepaald op 23 december 2015 en de eerste bijeenkomst van de nieuwgekozen Staten zou op 14 maart 2016 plaatsvinden. Artikel 5 bepaalde dat het landsbesluit op 15 december 2015 in werking zou treden. Tussen de dagtekening van dat landsbesluit (28 oktober 2015) en de samenkomst van de nieuwgekozen Staten (14 maart 2016) is een termijn van bijna vijf maanden.

De regering publiceerde een dag later het landsbesluit van 29 oktober 2015 (LB-15/0992). Dit landsbesluit trok het Landsbesluit van 28 maart 2015 in. De datum van de ontbinding bleef gehandhaafd op 14 maart 2016, alsook de dag van de stemming voor de verkiezing van de leden van de Staten (9 februari 2016). De dag van de kandidaatstelling werd veranderd van 23 december 2015 naar 22 december 2015, terwijl de dag

van samenkomst van de nieuwgekozen Staten gehandhaafd bleef op 14 maart 2016, alsook de dag van inwerkingtreding van het landsbesluit (15 december 2015).

De regering publiceerde op 14 december 2015 een nieuw landsbesluit (no. LB-15/1110). Daarin werd onder overwogen: dat de regering van oordeel is dat een vroegtijdige verkiezing van de leden van de Staten, zoals besloten in het Landsbesluit van 28 oktober 2015, een belemmering was voor de door de regering te ondernemen acties voor wat betreft de door de ministerraad van het Koninkrijk gegeven financiële aanwijzing. De regering besloot om de artikelen 1 tot en met vier van het Landsbesluit van 29 oktober 2015 te wijzigen. De dag voor de ontbinding 14 maart 2016 werd gewijzigd in 31 oktober 2016; de dag voor de verkiezing 9 februari 2016 werd gewijzigd in 26 september 2016; de dag van de kandidaatstelling 22 december 2015 werd gewijzigd in 8 augustus 2016; en dag van de eerste samenkomst van de nieuwgekozen Staten 14 maart 2016 werd gewijzigd in 31 oktober 2016. De inwerkingtredingsdatum van 15 december 2015 werd als volgt gewijzigd in artikel II: Dit landsbesluit treedt in werking met ingang van 15 december 2015, met uitzondering van de artikelen 1 en 4, die in werking treden met ingang van 1 augustus 2016. Artikelen 1 en 4 handelen over respectievelijk de datum van ontbinding en de eerste samenkomst van de samenkomst van de nieuwgekozen, i.c. beide gewijzigd van 14 maart 2016 in 31 oktober 2016.

Ook bij de ontbinding van de Staten in 2017 is het oorspronkelijke ontbindingsbesluit wederom gewijzigd. In het oorspronkelijke landsbesluit van 3 november 2017 (LB-17-0575) is besloten dat de ontbinding van de Staten plaatsvindt op 31 januari 2018 (artikel 1), de stemming voor de verkiezing op 8 januari 2018 (artikel 2), de dag van de kandidaatstelling op 13 november 2017 (artikel 3) en de eerste bijeenkomst van de nieuwgekozen Staten op 31 januari 2018 (artikel 4). Het landsbesluit is in werking getreden op de dag van de ondertekening daarvan (3 november 2017).

De regering heeft voormeld landsbesluit gewijzigd bij landsbesluit van 12 november 2017 (LB-17/0575), zulks naar aanleiding van een brief van de voorzitter van het Centraal Stembureau d.d. 6 november 2017. De regering overwoog voorts: dat de voorbereiding van ordelijke en zorgvuldige verkiezingen vanwege de gevolgen van het passeren van orkaan Irma meer tijd vergt. De oorspronkelijke datum van de ontbinding (31 januari 2018) werd gewijzigd in 2 april 2018, de stemming voor de verkiezing (8 januari 2018) werd gewijzigd in 26 februari 2018, de dag van de kandidaatstelling (13 november 2017) werd gewijzigd in 5 januari 2018, terwijl de eerste bijeenkomst van de nieuwgekozen Staten (31 januari 2018) werd gewijzigd in 2 april 2018.

Hetzelfde fenomeen met de wijzigingen van oorspronkelijke ontbindingsbesluiten deed zich voor bij de ontbinding van de Staten in 2019. De regering besloot om de Staten te ontbinden bij landsbesluit van 23 september 2019 (LB-19/0642). Besloten werd dat de ontbinding zou ingaan op 23 december 2019 (artikel 2), de eerste samenkomst van de nieuwgekozen zou plaatsvinden op 23 december 2019 (artikel 3), de dag van de kandidaatstelling voor de verkiezing op 2 oktober 2019 (artikel 4) en de dag der stemming voor de verkiezing op 25 november 2019 (artikel 5).

De regering heeft voormeld landsbesluit gewijzigd bij landsbesluit van 3 oktober 2019 (LB-19/0675). De regering heeft daarbij onder meer overwogen: dat de voorzitter van het Centraal Stembureau bij brief d.d. 25 september 2019 zijn zorgen heeft geuit inzake de haalbaarheid van de termijnen in de Kiesverordening en de Landsverordening registratie en financiën politieke partijen als gevolg van het ontbindingsbesluit; dat als gevolg van bovenstaande zorgen alle leden van het Centraal Stembureau bij brief d.d. 1 oktober 2019 hun functie ter beschikking hebben gesteld; dat hierdoor onmogelijk werd de vereiste zorgvuldige voorbereiding en het ordentelijk verloop van de verkiezing te garanderen; dat de regering zich hierdoor genoodzaakt ziet de data voor de kandidaatstelling, stemming en eerste samenkomst van het landsbesluit d.d. 23 september 2019 te wijzigen. De dag van ingang van de ontbinding werd gewijzigd van 23 december 2019 in 10 februari 2020; de eerste bijeenkomst van de nieuwgekozen Staten werd gewijzigd van 23 december 2019 in 10 februari 2020; de dag van de kandidaatstelling werd gewijzigd van 2 oktober 2019 in 21 november 2019; en de dag van de stemming voor de verkiezing werd gewijzigd van 25 november 2019 in 9 januari 2019.

Uit het voorgaande kan geconcludeerd worden dat de steeds gewijzigde landsbesluiten tot ontbinding van de Staten niet in overeenstemming waren met de drie maanden termijn van artikel 59, tweede lid, van de Staatsregeling. De Gouverneur heeft in zijn brief van 3 oktober 2019 aan de Minister van Algemene Zaken ook gewezen op deze problematiek bij de uitvoering van artikel 59 van de Staatsregeling. De Gouverneur stelde onder meer: "Graag vraag ik nogmaals aandacht voor het feit dat de termijnen in de Landsverordening Registratie en Financiën Politieke Partijen en de Kiesverordening in overeenstemming moeten worden gebracht met de Staatsregeling. Dit is gelet op de steeds terugkerende conflicten rondom het toepassen van artikel 59 van de Staatsregeling. Dit is een zaak die met de hoogste prioriteit aangepakt zou moeten worden."

De zich steeds herhalende problematiek rondom de wettelijke termijnen bij de ontbinding van de Staten leidt niet alleen tot discussies in politiek-bestuurlijke en maatschappelijke sectoren, maar ook in de rechtswetenschap. Zo schrijft Prof. Dr. Arjen Rijn het volgende hierover: "De drie maanden termijn waarbinnen na het nemen van het ontbindingsbesluit de nieuwgekozen Staten moeten samenkomen (artikel 59, derde lid, Staatsregeling) is onvoorwaardelijk. De Staatsregeling kent geen afwijkings- of verlengingsmogelijkheid. Het ontbindingsrecht mag niet gebruikt worden voor andere doeleinden dan om zo snel mogelijk een nieuwgekozen Staten te hebben. Het onvoorwaardelijke karakter van de drie maanden termijn betekent ook dat het hele verkiezingsproces daarbinnen zal moeten worden georganiseerd. Dit is haalbaar, mits discipline wordt betracht en bij het organiseren wordt uitgegaan van de electorale situatie zoals die op het moment van het ontbindingsbesluit is. Voor het initiëren van een nieuwe politieke beweging en aanvullingen en correcties op het kiezersregister is slechts in zeer beperkte mate ruimte.

Het is aan de regering om gegeven het strakke tijds kader van drie maanden die termijn daadwerkelijk kan worden afgewikkeld.¹

Het doel van het onderhavige ontwerp van landsverordening is dan ook om de in aanmerking komen artikelen van de Kiesverordening en de Landsverordening registratie en financiën politieke partijen zodanig te wijzigen, dat er speciale afwijkende termijnen worden ingevoerd die van toepassing zijn bij een vervroegde verkiezing voor de leden van de Staten. Het doel hiervan is om te kunnen voldoen aan de onvoorwaardelijke drie maanden termijn waarbinnen de nieuwgekozen Staten moeten samenkomen na het nemen van het ontbindingsbesluit.

Consultaties

De regering heeft het nodig geacht om de belangrijkste organisaties die een wettelijke functie hebben bij de verkiezing van Statenleden te consulteren over het onderhavige ontwerp, te weten het Centraal Stembureau, de Electorale Raad, het Kabinet van de Gouverneur en Burgerzaken.

Reactie/voorstellen Centraal Stembureau: **PM**

Reactie/voorstellen Electorale Raad: **PM**

Reactie/voorstellen Kabinet van de Gouverneur: **PM**

Financiële paragraaf

Het onderhavige ontwerp heeft geen directe financiële gevolgen voor het Land. De ontbinding van de Staten is niet een bij voorbaat vast te stellen gebeurtenis, hoewel het in de laatste vijf jaar drie keer heeft plaatsgehad. Het is dan ook niet een te begroten post.

Artikelsgewijs deel

Artikel I

Dit artikel splits het huidige artikel 21 van de Kiesverordening in twee leden. In het eerste lid wordt het laatste zinsdeel van artikel 21 geschrapt, nl. de woorden 'dan wel voor het tijdstip waarop de ontbinding van de Staten in gaat'. Er wordt een tweede lid ingevoerd, waarin de termijn voor de dag van de kandidaatstelling in het eerste lid voor de reguliere verkiezing wordt gehalveerd c.q. verminderd. Voorgesteld wordt om de termijn 'tussen de negentigste dag en de

---

¹ Handboek Caribisch Staatsrecht, Prof. Dr. Arjen van Rijn, Boom juridisch Den Haag, 2019.

tachtigste dag' bij een vervroegde verkiezing als gevolg van de ontbinding van de Staten vast te stellen tussen de vijfenveertigste dag en veertigste dag waarop de ontbinding van de Staten ingaat.

Artikel II

Dit artikel bevat voorstellen tot wijziging van enkele termijnen in de Landsverordening registratie en financiën politiek partijen in dezelfde zin als in artikel I. Het betreft termijnen voor een verzoek tot registratie van een politieke partijen, het besluit van de Electorale Raad daarop, de verbetering van stukken door de te registeren politieke partijen en het beroep tegen een beschikking van de Electorale Raad.

Artikel III

Dit artikel regelt de inwerkingtreding

De Minister van Algemene Zaken